

Docentenhandleiding

Kinderboekenweek 2023

Kindernacht van de Poëzie

Leuk dat jullie met je klas naar de Kindernacht van Poëzie in Bibliotheek Neude gaan! Met deze lesbrief kun je de leerlingen voorbereiden op het programma op 6 oktober. Ze leren wat poëzie is, maken kennis met de dichters die ze die dag zullen zien optreden en gaan zelf aan de slag met een gedicht over hun favoriete plek in huis. Deze lesbrief sluit net als het programma op 6 oktober aan bij het thema van de Kinderboekenweek, 'Bij mij thuis'.

Wanneer er op jouw school een lees-mediaconsulent werkzaam is, zal hij/zij jullie helpen met poëziebundels te verzamelen voor in de klas.

Benodigheden: digibord met internetverbinding, teken- en schrijfpapier, potloden/stiften en pennen.

Voor reacties of vragen kun je contact met ons opnemen.
Veel plezier met de voorbereidingen en tot in Bieb Neude!

Team Bibliotheek Utrecht & ILFU (international Literature Festival Utrecht)

Contact: Nina de Hondt, n.de.hondt@bibliotheekutrecht.nl

1. Introductie Kindernacht en de dichters

Vertel de kinderen dat jullie tijdens de Kinderboekenweek naar de Bibliotheek gaan voor de Kindernacht van de Poëzie. Leg uit waarom dit evenement de 'Kindernacht' heet, terwijl het gewoon overdag is.

Al meer dan dertig jaar vindt jaarlijks de Nacht van de Poëzie plaats. Dit is een evenement waarbij tientallen dichters achter elkaar optreden voor een publiek van meer dan duizend man, tot diep in de nacht. Sinds een paar jaar is er ook een speciaal programma voor kinderen, omdat er ook heel veel goede dichters in Nederland zijn die voor kinderen dichten. Dat programma vindt natuurlijk niet 's nachts plaats, omdat kinderen dan slapen. Toch heet het de Kindernacht van de Poëzie, omdat het hoort bij de Nacht van de Poëzie.

De Kindernacht van de Poëzie valt midden in de Kinderboekenweek. Het programma sluit dan ook aan bij het thema van de Kinderboekenweek: Bij mij thuis.

Op vrijdag 6 oktober zijn jullie van harte welkom bij presentator Iven Cudogham 'thuis'. We toveren het Theater van de Bibliotheek om tot zijn huiskamer, waar hij met zijn gasten spelletjes speelt, muziek maakt en praat over hun favoriete plekken in huis. En natuurlijk worden er gedichten voorgedragen!

Vertel de kinderen wie er allemaal gaan optreden: Tjitske Jansen, Erik van Os en Najiba Abdellaoui. Als je genoeg tijd hebt, kun je een kort filmpje laten zien waarin de dichters iets voordragen (zie linkjes in de bio's), zodat de kinderen hen straks kunnen herkennen wanneer ze op het podium staan.

Najiba Abdellaoui

Najiba is schrijfster en dichter. Ze is geboren in Nederland, maar deels opgegroeid in Marokko. Al op haar 11e begon ze met het schrijven van gedichten en rapteksten, hier won ze verschillende prijzen mee. Ook won ze als eerste vrouw het Nederlands Kampioenschap Poetry Slam. Inmiddels heeft ze meerdere boeken op haar naam staan en geeft ze poëzieworkshops aan kinderen en jongeren.

[Link](#)

Erik van Os

Erik heeft veel bijzondere banen gehad: kleuterleider, poppenspeler, brugwachter en gezondheidsvoorlichter. Maar hij is blij dat hij uiteindelijk schrijver is geworden, want hij schrijft al sinds hij kind is. Hij schrijft zowel kinderboeken als liedjes en gedichten. Zijn liedjes zijn o.a. te horen in Sesamstraat en De Boterhamshow.

[Link](#)

Tjitske Jansen

Tjitske Jansen is schrijfster en dichter. Ze schreef vier poëziebundels, allemaal voor volwassenen. Al vanaf haar allereerste dichtbundel geeft ze ook les over schrijven, poëzie en performance. Speciaal voor de Kindernacht zal ze een aantal nieuw geschreven gedichten voor kinderen voordragen.

[Link](#)

2. Wat is poëzie?

Wat weten de kinderen eigenlijk over poëzie? Kijk samen met de kinderen [deze video](#) van *Het Klokhuis* (duur: 5min40). Hierin legt dichter Ellen Deckwitz uit wat poëzie precies is, en ook hoe ze zelf te werk gaat wanneer ze gedichten maakt.

Ellen Deckwitz haalt in de video een quote van Hagar Peeters aan:

‘Dansen is eigenlijk heel mooi wandelen, en poëzie is heel mooi denken’.

Wanneer Ellen zelf gedichten gaat maken, probeert ze dat ook te doen: ‘mooi denken’. Dat doet ze door anders naar de wereld te kijken. Zo noemt ze een boom ‘eigenlijk niet meer dan een struik op een steeltje’ en noemt ze de tramlijnen boven de weg ‘stapelbedden voor mussen’.

3. Creatief denken en schrijven

De kinderen gaan zelf een gedicht maken, dat aansluit bij het thema 'Bij mij thuis'.

Deze opdracht is mooi om vooraf te doen met de klas, maar kan desgewenst ook na het bezoek aan de Kindernacht van de poëzie.

Thuis betekent voor iedereen iets anders en thuis bestaat in veel verschillende vormen. Om het voor de kinderen makkelijk te maken, vraag je ze om hun favoriete plek in hun huis te bedenken. Is dat bijvoorbeeld hun slaapkamer, de keuken, de hondenmand of het bankje voor het huis? Brainstorm samen hardop en zorg dat iedereen een plek in zijn hoofd heeft.

Laat de leerlingen in vijf minuten een (simpele) tekening van die plek maken. Als de tekening af is, gaan ze een aantal korte zinnen bij de tekening schrijven. In die zinnen geven ze antwoord op de vragen hieronder. Zorg dat ze bij het uitschrijven de opmerking van Ellen Deckwitz in hun hoofd houden: 'poëzie is mooi denken'. Maak er dus per antwoord een mooie zin van.

Om de kinderen op gang te helpen, kun je bijvoorbeeld onderstaande voorbeelden noemen, of met z'n allen nadenken over hoe je van een 'gewoon' antwoord een 'mooi' antwoord maakt. Neem hiervoor bijvoorbeeld je eigen lievelingsplek als voorbeeld.

Vragenlijstje

1. Wat is het leukste moment van de dag op jouw favoriete plek?
2. Hoe ruikt het op jouw favoriete plek?
3. Als je jouw favoriete plek moet vergelijken met een gerecht, welke is dat?
4. Beschrijf je gevoel wanneer je op die plek bent, bijv. aan de hand van het weer of de seizoenen.
5. Neem één voorwerp van die plek in je hoofd en beschrijf het zoals Ellen Deckwitz zou doen.
6. Welke geluiden hoor je als je op die plek bent?
7. Waar kan je die geluiden mee vergelijken? Waar klinkt het ook naar?
8. Als de plek een kleur zou zijn, welke kleur zou dat zijn?
9. Waar doet die kleur je aan denken?

Voorbeeldantwoorden

1. In de avond als mama de was ophangt
2. Het ruikt als het parfum van mijn oma
3. Het voelt er zo fijn als het eten van pannenkoeken
4. Ik word er net zo blij van als de eerste sneeuw in de winter
5. Mijn kussen is een wolk op aarde
6. Gerinkel van armbanden van mijn moeder
7. Als kerkklokken
8. Okergeel
9. Aan de grot van een moederleeuw

4. Gedicht schrijven

Nu mogen de kinderen hun gedicht gaan maken, op een nieuw vel papier. Ze nemen de zinnen die ze al hebben opgeschreven als uitgangspunt: gebruik alle zinnen, maar de volgorde maakt niet uit. Laat de kinderen ook nadenken of er misschien zinnen zijn die herhaald kunnen worden. Ze mogen natuurlijk witregels gebruiken, of bijvoorbeeld woorden wegstrepen.

Als de zinnen onder elkaar staan, lezen de kinderen het nog een keer door. Is het naar hun zin? Ze mogen eventueel nog zinnetjes aanpassen of woorden vervangen. Als laatste bedenken ze een titel voor hun gedicht, dit kan bijvoorbeeld de naam of een omschrijving van de plek zijn.

Voorbeeld

Bed in de nacht

*Mijn kussen is een wolk op aarde
Gerinkel van armbanden van mama
Als kerkklokken
In de nacht*

*Het ruikt als de parfum van mijn oma
Het voelt er zo fijn als het eten van
pannenkoeken
Ik word er net zo blij van als de eerste sneeuw in
de winter*

*Okergeel
Als de grot van een moederleeuw.*

5. Voordragen

Als er nog tijd over is mogen de kinderen die willen hun gedicht voordragen voor de klas. Het is ook leuk om de gedichten met illustraties op te hangen in de school, zodat medeleerlingen en ouders ervan kunnen genieten.

Treed op tijdens de Kindernacht!

Tijdens het programma op 6 oktober is er plek voor twee kinderen om hun gedicht met het thema 'Bij mij thuis' voor te dragen op het podium. Misschien vinden kinderen uit jouw klas het leuk om dat te doen?

Stuur de gedichten van de kinderen die het leuk zouden vinden om op te treden in via info@kleinelettertjes.com, onder vermelding van 'Gedicht Kindernacht'. Vermeld graag even de naam en leeftijd van de inzenders. Uit alle inzendingen kiezen we de twee mooiste gedichten. Uiterlijk 29 september wordt per mail bekendgemaakt welke twee kinderen hun gedicht mogen voordragen.

6. Naar het Theater van de Bieb

Voor kinderen is naar een theaterzaal gaan soms een spannende gebeurtenis. Vraag de kinderen of ze wel eens naar het theater gaan. Wat hebben ze daar gezien? Hoe vonden ze dat? En hoe is het om in een theater te zijn?

Het Theater dat jullie gaan bezoeken is extra speciaal, want deze is in de Bibliotheek Neude. Is iemand daar al wel eens geweest?

- De Kindernacht van de Poëzie begint om 10.30 uur. Het is fijn wanneer jullie minimaal een kwartier voor aanvang (10.15 uur) aanwezig zijn. Een medewerker van de Bieb zal jullie opvangen in de Grote Hal.
- Tijdens de voorstelling stoort het wanneer je naar de WC gaat. Zorg ervoor dat je van tevoren (op school) al geweest bent.

TIP!

Poëziebundels die aansluiten op de Kindernacht van de Poëzie en het thema van de Kinderboekenweek

- **Wat je moet doen als je over een nijlpaard struikelt: gedichten waar je wat aan hebt - Edward van de Vendel**
Bijvoorbeeld het gedicht "Wat je moet doen als je moeder huilt", of "Wat je moet doen als je ouders je nooit eens laten winnen".
- **Alle wensen van de wereld - Rian Visser**
Bijvoorbeeld het gedicht "Wens" of "Hemeldagen".
- **Heel de wereld wordt wakker: Het beste van de moderne kinderroëzie in 333 gedichten - Samengesteld door Jaap Robben**
Bijvoorbeeld de gedichten "Zusje", "Aaien", "Huizen" of "Blootsvoets".
- **Ik denk dat ik ontvoerd ben en andere gedichten - Pim Lammers**
Gedichten over allerlei verschillende soorten families.
- **Applaus voor mijn vinger - Erik van Os**

